



REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Na podlagi 4. odst. 24. člena Zakona o Računskem sodišču (v nadaljevanju ZRacS) in v skladu s 27. ter 28. členom Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju Poslovník) drugostopenjski senat (v nadaljevanju Senat II) v sestavi

dr. Vojko A. Antončič, predsednik
Ana Praprotnik, poročevalka, pooblaščena revizorka
Silva Jamnik, članica, pooblaščena revizorka
dr. Etelka Korpič-Horvat, članica
Zdenka Vidovič, članica, pooblaščena revizorka

izdaja naslednje

POROČILO O REVIZIJI

Računovodskih izkazov za leto 1995

Družbe za državne ceste, d.o.o.,
Dunajska 48, 1000 Ljubljana

Št. 1208-1/96-40

Ljubljana, 04. november 1997

I. U V O D

V program dela Računskega sodišča za leto 1996 je bila uvrščena revizija računovodskih izkazov za leto 1995 Družbe za državne ceste, d.o.o., Dunajska 48, Ljubljana.

Osnovni podatki o nadzorovani osebi

Družba za državne ceste je bila ustanovljena dne 17. 2. 1994 z "Aktom o preoblikovanju Cestnega inženiringa, podjetja za inženiring, p.o., Ljubljana, Dunajska 48, v Družbo za državne ceste, d.o.o., Dunajska 48, Ljubljana, v lasti Republike Slovenije" (v nadaljevanju Akt o preoblikovanju). Družba je vpisana v sodni register s sklepom Srg 12344/94 z dne 1. 7. 1994 Temeljnega sodišča v Ljubljani, Enota v Ljubljani. Matična številka družbe je 5269652.

Dejavnosti družbe so: poslovne storitve, potrebne za vzdrževanje in razvoj državnih cest, strokovna dela v zvezi s planiranjem razvoja in vzdrževanja državnih cest, izvajanje predhodnih in pripravljalnih del za graditev cest in infrastrukturnih objektov.

Ustanovitelj in edini lastnik družbe je Republika Slovenija. Osnovni kapital družbe, vpisan v sodni register po stanju na dan 31. 12. 1995, znaša 127.296.205,30 SIT.

Direktor družbe je Franc Slak. Družba ima Nadzorni svet, ki šteje šest članov, od tega Vlada Republike Slovenije imenuje predsednika in tri člane, dva pa izvoli svet delavcev družbe. O svojem delu Nadzorni svet poroča Vladi Republike Slovenije. Vlada Republike Slovenije je na svoji 95. seji 21. 7. 1994 v Nadzorni svet družbe imenovala: za predsednika Rajka Hareja, Goriški vodovod Nova Gorica, za člane Marjana Dvornika, državnega sekretarja na Ministrstvu za promet in zveze, Marjana Bastiča, direktorja Komunaprojekta v Mariboru, Igorja Zajca, Globex-Milano, Trst. Svet zaposlenih družbe je v Nadzorni svet imenoval Andreja Borka in Henigmana Slovenka.

Podatki o postopku revizije

Za izvedbo revizije je član Računskega sodišča Martin Jakše (v nadaljevanju pristojni član) izdal sklep o izvedbi nadzora št. 1208-1/96-1 z dne 26. 4. 1996. Revizijo na sedežu nadzorovane osebe so opravljali Božidar Colarič, Nenka Krušič in Zdravka Peklaj v času od 8. 5. do 28. 5. 1996. Na podlagi ugotovitev revizije je pristojni član izdal predhodno poročilo št. 1208-1/96-15 z dne 5. 9. 1996.

Na predhodno poročilo je Družba za državne ceste, d.o.o., Dunajska 48, Ljubljana (v nadaljevanju Družba za državne ceste) v zakonitem roku vložila pripombe, ki jih je obravnaval prvostopenjski senat (v nadaljevanju Senat I) v sestavi:

dr. Janez Gabrijelčič, predsednik,
mag. Nataša Knaubert Šorli, članica, pooblaščen revizorka in
Martin Jakše, poročevalec.

Senat I je izdal Poročilo o postopku nadzora na prvi stopnji (v nadaljevanju poročilo), št. 1208-1/96-20 z dne 7. 1. 1997.

Zoper poročilo je Družba za državne ceste vložila v zakonitem roku ugovor, v katerem izpodbija ugotovitve in očitke v zvezi:

- s storitvami po pogodbah o avtorskem delu,
- s plačami po individualnih pogodbah o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- s stroški goriva za službene avtomobile in uporabo službenih vozil za zasebne vožnje,
- z nakupom novih poslovnih prostorov, s čimer naj bi nenamensko uporabljala sredstva za izgradnjo in vzdrževanje državnih cest in avtocest,
- s kontrolo prejetih računov od dveh časopisnih podjetij za oglasni prostor, plačan vnaprej,
- s premalo sporočenim zneskom bonitet po Zakonu o dohodnini za prostovoljno nezgodno zavarovanje (12 zaposlenih, skupno 108 tisoč SIT).

Ugovarja tudi splošno podanim priporočilom, ki nimajo podlage v ugotovitvah, navedenih v poročilu o reviziji letnih računovodskih izkazov in opozarja na revizijsko poročilo revizijske družbe, ki je o računovodskih izkazih za leto 1995 izrekla pozitivno mnenje.

Senat II se je, po proučitvi navedb v ugovoru, odločil:

- V poročilo se ne vključi ugotovitev in očitkov iz poročila Senata I, ki se nanašajo na kontrolo prejetih računov od dveh časopisnih podjetij za oglasni prostor, plačan vnaprej in premalo sporočen znesek bonitet po Zakonu o dohodnini za prostovoljno nezgodno zavarovanje. Materialno manj pomembne slabosti notranjih kontrol namreč ne sodijo v poročilo o reviziji letnih računovodskih izkazov.
- Ugovor na priporočila Senata I je utemeljen.
- Računovodski izkazi za leto 1995 se priložijo poročilu Senata II. Pojasnila k računovodskim izkazom so navedena v revizijskem poročilu revizijske družbe z dne 16. 2. 1996 in se ponovno ne navedejo. V ugotovitvah poročila Senata II se prikaže samo obseg opravljenih preveritev revizorjev Računskega sodišča in ugotovljene nepravilnosti, ki pomembno vplivajo na izrečeno mnenje o računovodskih izkazih in v poročilu revizijske družbe niso bile razkrite.
- Revizijske ugotovitve, ki z ugovorom niso bile izpodbijane, se povzamejo kot veljavne.

V tem poročilu Senat II:

- dokončno ugotavlja, kaj razkriva revizija,
- izreka mnenje o računovodskih izkazih za leto 1995 in
- podaja priporočilo.

II. U G O T O V I T V E

1. Revizija letnih računovodskih izkazov po 53. členu ZGD

Nadzorovana oseba v ugovoru opozarja na dejstvo, da je računovodske izkaze za leto 1995 revidirala Constantia, revizijska družba, d.o.o., Ljubljana, Rožna dolina c. II/18 in izdala 16. 2. 1996 revizijsko poročilo, v katerem je podano naslednje mnenje: "Računovodski izkazi Družbe za državne ceste d.o.o. podajajo resnično in pošteno sliko premoženjskega in finančnega stanja družbe na dan 31. 12. 1995 in rezultatov poslovanja ter gibanja finančnih tokov v obdobju, ki se končuje z navedenim datumom v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi".

Računsko sodišče zaradi spoštovanja načela gospodarnosti ni izvršilo revizije računovodskih izkazov za leto 1995 ponovno v celoti, temveč je opravilo preveritev pravilnosti izkazanega kapitala, rezervacij, stroškov storitev po pogodbah o avtorskem delu, obračunanih plač po individualnih pogodbah o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, stroškov goriva za službene avtomobile in uporabo službenih vozil za zasebne vožnje ter financiranje nakupa novih poslovnih prostorov. Revizijsko poročilo revizijske družbe je, poleg lastnih preveritev, temeljna podlaga za izrečeno mnenje o računovodskih izkazih.

S preverjanjem skladnosti poslovanja z veljavnimi predpisi in z njim povezanimi podatki in informacijami v računovodskih izkazih za leto 1995 je Računsko sodišče ugotovilo nekatere nepravilnosti in slabosti, ki jih predstavlja v nadaljevanju. Pri tem opredelitve iz poročila Senata I, za katere se ocenjuje, da za revizijo računovodskih izkazov niso pomembne, ne navaja.

2. Bilanca stanja na dan 31. 12. 1995

Skupno znaša znesek nepravilno izkazanih podatkov v bilanci stanja 20.662 tisoč SIT oz. 4,5% izkazane bilančne vsote. Nepravilnosti izhajajo iz prenizko izkazanega osnovnega kapitala in previsoko izkazane dolgoročne rezervacije.

2.1. Prenizko izkazan osnovni kapital

Po sklepu registrskega sodišča znaša osnovni kapital Družbe za državne ceste 127.296.205,30 SIT. V bilanci stanja na dan 31. 12. 1995 pa je osnovni kapital izkazan v znesku 111.900.848,01 SIT, kar je za 15.395 tisoč SIT prenizko oz. 4 % bilančne vsote družbe.

Družba za državne ceste na ta del poročila ni podala ugovora, v pojasnilo pa je navedla, da je napako v decembru 1996 odpravila.

2.2. Previsoko izkazane dolgoročne rezervacije

V okviru dolgoročnih rezervacij je na postavki druge rezervacije Družba za državne ceste izkazala na dan 31. 12. 1995 znesek 5.267 tisoč SIT.

Rezervacija v znesku 4.100 tisoč SIT je bila oblikovana leta 1993 "zaradi negotovosti pri sklepanju pogodbe z naročniki del". V letu 1994 in 1995 je bila revalorizirana, tako da je njeno stanje 5.267 tisoč SIT na dan 31. 12. 1995.

Slovenski računovodski standard 10 (v nadaljevanju SRS) v zvezi z merjenjem dolgoročnih rezervacij v točki 10.6. opredeljuje: "Dolgoročne rezervacije na račun posameznih vrst stroškov se lahko oblikuje le, dokler je realno mogoče utemeljevati verjetnost, da bodo v prihodnosti zares nastajali takšni stroški, pa tudi potrebo po takšnem dolgoročnem rezerviranju. Ob koncu poslovnega leta ne smejo biti prikazane z zneskom, ki bi bil neutemeljena, skrita rezerva."

Družba za državne ceste pridobiva pretežni del prihodkov iz storitev za Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji in Direkcijo Republike Slovenije za ceste ter ima z njima sklenjene pogodbe do leta 1999. Način poslovanja z obema naročnikoma (mesečno usklajevanje) in dejstvo, da se potreba po rezervaciji ni izkazala kot utemeljena v letu 1994 in 1995, dokazujeta, da je bil znesek rezervacije 5.267 tisoč SIT "zaradi negotovosti pri sklepanju pogodbe z naročniki del" neutemeljen in pomeni skrito rezervo.

Družba za državne ceste na ta del poročila ni ugovarjala. V pojasnilu je navedla, da je v letu 1996 odpravila navedeno dolgoročno rezervacijo.

3. Izkaz uspeha za leto 1995

3.1. Pogodbe o avtorskem delu

Družba za državne ceste za leto 1995 izkazuje 32.581 tisoč SIT stroškov storitev, opravljenih po 118 avtorskih pogodbah, kar predstavlja 2,7% vseh odhodkov.

Ugotovljeno je bilo:

- s 30 zaposlenimi¹, od katerih je bilo 20 zaposlenih po pogodbi o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, so bile sklenjene pogodbe o avtorskem delu v skupnem bruto znesku 6.661 tisoč SIT. Sklenjene so bile za naslednje skupine nalog:
 - sodelovanje na sejah revizijske komisije, pregled in potrditev projektne tehnične dokumentacije; z dvema zaposlenima v skupni vrednosti 431 tisoč SIT,
 - priprava gradiva za nacionalni program Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji; z osmimi zaposlenimi v skupni vrednosti 1.176 tisoč SIT,
 - sodelovanje na sejah revizijske komisije, pregled ali revizija projektov; s petimi zaposlenimi v skupni vrednosti 2.001 tisoč SIT,
 - metodologija in izdelava plana za leto 1996; s šestnajstimi zaposlenimi v skupni vrednosti 2.817 tisoč SIT,
 - ostalo, npr. zbiranje in pregled pogodb ter izdelava poročila; s petimi zaposlenimi v skupni vrednosti 236 tisoč SIT.

¹ Na dan 31. 12. 1995 je bilo v družbi 242 zaposlenih.

Pri pregledu pisnih izdelkov je bilo ugotovljeno, da so bila obravnavana kot avtorska dela, ki so varovana z zakonom o avtorski in sorodnih pravicah: zabeležke sej revizijske komisije, priprava programa za financiranje iz sredstev EBRD², metodologija in izdelava plana za leto 1996, priprava gradiva za nacionalni program Družbe za avtoceste Republike Slovenije, pregled projektov, izdelava poročil, zbiranje in pregled pogodb ter izdelava poročila, priprava pravilnika o računovodstvu, pregled študij in izdelava poročila.

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah v 101. členu določa, da kadar avtorsko delo ustvari delojemalec pri izpolnjevanju svojih obveznosti ali po navodilih delodajalca (avtorsko delo iz delovnega razmerja), se šteje, da so materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na tem delu izključno prenesene na delodajalca za deset let od dokončanja dela, če ni s pogodbo drugače določeno.

Iz opisa del in nalog oziroma pogodb o zaposlitvi je razvidno, da so bile naloge, opredeljene kot avtorska dela, sestavni del obveznosti zaposlenega. Materialne pravice so tudi v primeru, da bi imelo posamično delo izpolnjene vse zahtevane predpostavke avtorskega dela (stvaritev, področje ustvarjalnosti, duhovnost, individualnost, izraženost) po zakonu prenesene na Družbo za državne ceste in je zato strošek po sklenjenih pogodbah o avtorskem delu neutemeljen.

Direktor je v dopisu z dne 26. 5. 1997 in na pogovoru dne 24. 9. 1997 pojasnil, da so vse avtorske pogodbe sklenili v dobri veri in prepričanju, da gre za avtorska dela, za katera po ustaljeni praksi iz preteklih let, ki se je v letu 1995 samo nadaljevala, pripada izvajalcem posebno plačilo.

Senat II zaključuje, da so za leto 1995 znašali neutemeljeni stroški po pogodbah o avtorskem delu, sklenjenimi z zaposlenimi, 6.661 SIT oziroma 0,5% vseh odhodkov.

- z zunanjimi sodelavci so bile sklenjene pogodbe o avtorskem delu v znesku 24.480 tisoč SIT. V poročilu Senata I je bila na podlagi pregleda pogodb in računov izrečena presoja, da se navedena vrednost storitev nanaša na strokovna dela in ne na individualne avtorske stvaritve. Senat II je ugotovil, da je potrebno preveritev razširiti od pregleda knjigovodskih listin na pregled avtorskih del. Pregledano je bilo 16 pisnih del, na katera se nanašajo stroški v znesku 8.214 tisoč SIT oziroma 33% .

Ugotovljeno je bilo, da so bila obravnavana kot avtorska dela, ki so varovana z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah:

- Zapisniki o komisijskem pregledu in prevzemu objektov, ki so napisani po vzorcu za tovrstne preglede.

V njih so opredeljeni splošni, finančni in tehnični podatki o objektu in ugotovitve komisije pri ogledu na mestu samem. Delo, ki ga je po pogodbi o avtorskem delu izvršil predsednik ali član komisije s tem, da je sestavil zapisnik, nima izpolnjenih dveh bistvenih predpostavk avtorskega dela, in sicer, da gre za področje ustvarjalnosti, znanosti, razumljeno tudi v širšem smislu, in individualnosti oziroma izvirnosti. Storitve v znesku 1.265 tisoč SIT ne bi smele biti plačane po pogodbi o avtorskem delu.

² Evropska banka za obnovo in razvoj.

- Poročilo o opravljenem delu, v katerem izvajalec predstavlja naloge, ki jih je izvajal.

Izpolnjeni nista bistveni predpostavki avtorskega dela, t.j. stvaritev in individualnost. Poročilo, ki na običajen način našteva opravljeno delo, nima značaja individualne duhovne stvaritve in ni avtorsko delo. Storitve v znesku 715 tisoč SIT ne bi smela biti plačana po pogodbi o avtorskem delu.

- Poročila o pregledu projektne tehnične dokumentacije, pregledu elaboratov, revizijah projektov, pregledu idejnih študij.

Pregledana nadzorna poročila, ne glede na to, kako so se imenovala, lahko označimo kot delovno gradivo, opomnik za pripravo izvedeniškega, npr. revizijskega mnenja o določeni projektne dokumentaciji. Poročila razkrivajo grobe nedoslednosti projektantov in samo povzemajo dejansko stanje; iz njih ni razvidno, da je bilo opravljeno poglobljeno izvedeniško proučevanje ter na tej podlagi izraženo izvedeniško mnenje, ki ga zakon varuje kot avtorsko delo. Storitve v znesku 5.485 tisoč SIT ne bi smele biti plačane po pogodbah o avtorskem delu.

Družba za državne ceste je v ugovoru navedla, da je bilo delo po avtorskih pogodbah plačano preko Avtorske agencije za Slovenijo. Avtorska agencija jih pri izplačilih ni opozorila na morebitne nepravilnosti oziroma neupravičenost sklenitve avtorske pogodbe.

Ugotovljeno je bilo, da Avtorska agencija v zvezi s pogodbami o avtorskem delu samo izvrši obračun dajatev in ne more ugotavljati, katero delo se po pogodbah dejansko opravi. Provizija je plačilo za opravljeno storitev. Ugotavljanje avtorstva za posamično delo je odgovornost predlagatelja.

Družba za državne ceste je z dopisom z dne 26. 5. 1997 obvestila Računsko sodišče, da je opozorila upoštevala in sklepa za opravljanje revizij pogodbe o delu.

Od skupno pregledanih pisnih del v vrednosti 8.214 tisoč SIT, je bilo za dela v vrednosti 7.465 tisoč SIT oziroma 91% ugotovljeno, da niso zadostovala zahtevam avtorskega dela, varovanega z zakonom. Za dela v vrednosti 749 tisoč SIT bi bil potreben revizijski dokaz z izvedeniškim mnenjem. Zaradi tehtanja koristi in stroškov revizije to dokazovanje ni bilo izvedeno.

Senat II zaključuje, da storitve, plačane po pogodbah o avtorskem delu zunanjim sodelavcem v znesku 7.465 tisoč SIT, niso izpolnjevale bistvenih predpostavk avtorskega dela, zato ne bi smele biti plačane na davčno ugoden način.

3.2. Plače delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Družba za državne ceste za leto 1995 izkazuje 779.544 tisoč SIT stroškov dela, kar predstavlja 66% vseh odhodkov.

Nadzorovana oseba ugovarja očitkom, da so bili pri plačah po individualnih pogodbah o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi kršeni veljavni predpisi.

Senat II je po proučitvi zbranih dokazov ugotovil, da so bili stroški plač po zgoraj navedenih pogodbah (40 pogodb)³ sicer res za 138% višji od izhodiščne plače za IX. tarifni razred (najbolj pomembna, najbolj zahtevna dela), vendar je to po 35. členu Splošne kolektivne pogodbe "obvezni minimalni standard", torej spodnja meja dovoljenega.

V postopku preverjanja pravnih podlag, pomembnih za stroške plač, je bilo ugotovljeno:

- Akt o notranji organizaciji družbe je sprejel direktor in nanj je dal soglasje Nadzorni svet (14.9.1994).

Z 31. členom Akta o preoblikovanju je Akt o notranji organizaciji družbe opredeljen kot splošni akt. Za sprejem splošnih aktov je po 2. alineji 19. člena Akta o preoblikovanju pristojen Nadzorni svet.

Sprejem splošnega Akta s strani direktorja in s soglasjem Nadzornega sveta ni bil v skladu z Aktom o preoblikovanju.

- V Aktu o notranji organizaciji družbe ter prilogi I (notranja organizacija družbe) in II (opis delovnih mest) niso določena delovna mesta s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Akt o preoblikovanju v 30. členu določa, da Nadzorni svet z Aktom o notranji organizaciji družbe določi delovno področje in pooblastila delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Nadzorni svet ni določil delovnih mest s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

- Nadzorni svet je na 6. seji dne 18. 7. 1995 sprejel direktorjevo poročilo o sklenjenih pogodbah o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Po 5. točki 23. člena Akta o preoblikovanju je Nadzorni svet pristojen dati soglasje na imenovanje delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Nadzorni svet ni sprejel soglasja k imenovanju delavcev.

Nadzorni svet je pri sprejemanju poročila spregledal, da sam ni sprejel Akta o notranji organizaciji, da delovnih mest s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v tem aktu sploh ni določil, in da je pristojen dajati soglasja k imenovanju delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

- Pred sprejemom Akta o notranji organizaciji je direktor sklenil 23 pogodb o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, po sprejemu akta pa 17 pogodb o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Kljub temu, da Nadzorni svet v Aktu o notranji organizaciji ni določil delovnih mest s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, je direktor pustil v veljavi 23 navedenih pogodb in na novo sklenil 17 navedenih pogodb.

Direktor je s tem presejal pristojnosti, določene v Aktu o preoblikovanju.

³ Skupno je 43 pogodb. Pogodba z direktorjem in dvema namestnikoma direktorja ni vključena, ker gre za delovna mesta poslovođenja, ki jih opredeljuje že Akt o preoblikovanju.

Senat II zaključuje, da Nadzorni svet nalog, določenih v Aktu o preoblikovanju in povezanih s stroški plač, ni opravljal odgovorno. Direktor je pri pogodbah o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi presegel pristojnosti, ki mu jih daje zgoraj navedeni akt.

3.3. Stroški goriva za službene avtomobile

Stroški goriva za službene avtomobile za leto 1995 so izkazani v znesku 16.870 tisoč SIT in znašajo 1,4% vseh odhodkov.

Na podlagi podatkov iz evidenc, ki jih je Družba za državne ceste predložila Računskemu sodišču, so bili v poročilu Senata I prikazani podatki o porabi goriva na 100 km za primere, ko je izračunana poraba znašala od 23 do 118 litrov na 100 km.

V ugovoru nadzorovana oseba navaja, da so bili podatki iz njihovih evidenc napačno uporabljeni, zato so bile dne 19. 5. 1997 opravljene preveritve podlag za izračun.

Ugotovljeno je bilo, da so bili podatki v obeh predloženih evidencah "seznam vozil DDC, 31. 12. 1995, ki jo je podpisala inventurna komisija in poraba goriva v SIT za leto 1995, z dne 16. 5. 1995", nepopolni.

Stroški porabe goriva na podlagi evidenc se niso mesečno ali letno kontrolirali, kot trdi nadzorovana oseba v ugovoru. V kolikor bi se, bi nadzorovana oseba že sama, na podlagi podatkov v evidencah, ugotovila nerazumno visoko porabo goriva. Tudi opravljena preveritev logične kontrole računov za nakup goriva, ki jo naj bi izvajalo računovodstvo, je pokazala, da se ta kontrola ni ustrezno izvajala, da bi lahko nadomestila nepopolno evidentiranje službenih voženj. Podatki o vožnjah so prikazani samo s stanjem števca na začetku in na koncu meseca, brez podatkov o relacijah in razdaljah.

Za trditve, da so se službena vozila v času od 1. 1. do 1. 12. 1995 uporabljala samo za službene vožnje, nadzorovana oseba v letu 1995 ni imela vzpostavljenih kontrol, s katerimi bi lahko dokazovala resničnost svoje trditve, kar pomeni neustrezno organizacijo glede na zahteve davčnih predpisov (bonitete zaposlenim) in izkazovanja pravih stroškov poslovanja.

Senat II zaključuje, da stroški goriva za leto 1995 ne temeljijo na kontroliranih knjigovodskih listinah v skladu s SRS 21.9. in zato niso v celoti verodostojni. Zaradi odsotnosti ustreznih evidenc obsega neutemeljenih stroškov ni mogoče izračunati.

4. Nakup poslovnih prostorov

V poslovnih knjigah Družbe za državne ceste na dan 31. 12. 1995 je izkazan nakup poslovnih prostorov ob Langusovi cesti v Ljubljani po prodajni pogodbi DDC št. 13331/95 z dne 8. 8. 1995, sklenjeni z Gradbenim podjetjem Grosuplje. Po pogodbi je določena izročitev objekta Družbi za državne ceste do 30. 11. 1996.

Iz pogodbe je razvidno, da gre za nakup 2.615,25 m² novih poslovnih prostorov in 587,00 m² parkirišč, skupaj torej 3.202,25 m². Skupna cena po pogodbi je 6.980.905 DEM, v tolarški protivrednosti na dan 14. 7. 1995 pa 568.245.667 SIT. V četrtem členu pogodbe je določeno plačilo tolarške protivrednosti pogodbene cene od 28. 7. 1995 do 15. 10. 1996. V letu 1995 je bilo plačano 254.402.146,70 SIT.

Skupščina družbe oziroma Vlada Republike Slovenije je dne 15. 6. 1995, t.j. pred sklenitvijo pogodbe o nakupu, investicijo odobrila ter dovolila najetje posojila. Predračunska vrednost prostorov in opreme je znašala 617.686.100 SIT.

Zaradi dogovora s prodajalcem o obročnem plačilu in ugodnih poslovnih rezultatov za leto 1995 najetje posojila ni bilo potrebno.

Del prodajne cene za nakup novih poslovnih prostorov se je Družba za državne ceste odločila poravnati s prodajo 15 garažnih prostorov v Rapovi jami v Ljubljani, in sicer v vrednosti 15.539.000 SIT.

Poleg tega je Družba za državne ceste v letu 1995 kupila v Mariboru pisarniške prostore v izmeri 170,98 m². S prodajalcem SKB - Investicijsko podjetje, Slovenska 56, Ljubljana, je sklenila predpogodbo št. 116-043/136-95 z dne 17. 7. 1995. Cena za m² znaša 2.260 DEM, skupna vrednost je 386.414,80 DEM.⁴ Pri izračunu v tolarje, po tečaju 81,40 SIT/DEM, znaša vrednost nakupa 31.454 tisoč SIT. Del kupnine se je kupec zavezal plačati v 36 enakih mesečnih obrokih po 4.360 DEM, kar je skupaj 156.960 DEM. Razliko do višine celotne pogodbene vrednosti t.j. 229.454,80 DEM pa v celoti po prekinitvi najemne pogodbe oz. najkasneje do 1. 6. 1998. Tolarska protivrednost sedmih obrokov za leto 1995 znaša 2.682.410,10 SIT.⁵

Skupno je znašala vrednost investicijskih namer v poslovne prostore in opremo 634 mio SIT.⁶

Senat I je v poročilu zavzel stališče, da je Družba za državne ceste sredstva javnih financ, namenjena za izgradnjo in vzdrževanje državnih cest in avtocest, uporabljala za financiranje nakupa lastnih poslovnih prostorov. Nakup poslovnih prostorov je Družba za državne ceste financirala s tekočimi prihodki iz sklenjenih pogodb z naročnikoma Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji in Direkcijo Republike Slovenije za ceste, brez dodatnih zadolžitev v poslovnih knjigah.

Družba za državne ceste je temu ugovarjala in navedla, da je gospodarska družba, ki deluje na podlagi in v skladu z zakonom o gospodarskih družbah, čeprav pretežno dela za dva naročnika, Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji in Direkcijo Republike Slovenije za ceste, ki pa sta financirana iz javnih financ. Kljub temu je gospodarska družba, katere cilj je pridobivati dobiček. Z obema navedenima naročnikoma ima sklenjeno pogodbo na podlagi javnega razpisa in vsa dela, ki jih za naročnika opravlja, se izvajajo v skladu s pogodbo in pogoji javnega razpisa.

⁴ Plačljivo v tolarški vrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila.

⁵ Po srednjem tečaju Banke Slovenije, veljavnem na dan 31. 12. 1995.

⁶ Nakup novih prostorov in opreme v Ljubljani 618 mio SIT in prostorov v Mariboru 31 mio SIT ter odprodaja garažnih prostorov v Ljubljani 15 mio SIT.

Senat II ugotavlja, da Družbi za državne ceste ni mogoče očitati, v zvezi z nakupom poslovnih prostorov, kršitve veljavnih predpisov o ravnanju z javnimi sredstvi in nenamensko porabo le-teh. Toda podatki o rezultatih poslovanja družbe za leto 1994 in 1995 razkrivajo povezave, za katere se ocenjuje, da jih je smiselno v poročilu izpostaviti, in sicer:

- Družba za državne ceste je izkazala 116 mio SIT čistega dobička za leto 1994. Čisti prihodki iz prodaje so znašali 742 mio SIT, od tega izvira 690 mio SIT ali 93% iz pogodb sklenjenih z Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji in Direkcijo Republike Slovenije za ceste. Stroški dela so znašali 361 mio SIT, kar je 60% vseh odhodkov. Povprečna mesečna plača na delavca v SIT je znašala 178.057, kar je 47% več kot znaša povprečje za dejavnost inženiring.
- Za leto 1995 je izkazan čisti dobiček v višini 257 mio SIT. Čisti prihodki iz prodaje so znašali 1.460 mio SIT, od tega izvira 1.431 mio SIT ali 98% prihodkov iz pogodb, sklenjenih z Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji in Direkcijo Republike Slovenije za ceste. Stroški dela so znašali 779 mio SIT, kar je 66% vseh odhodkov. Povprečna mesečna plača na delavca v SIT je znašala 218.906, kar je 91 % več kot znaša povprečje za dejavnost inženiring.

Prihodki in posledično dobiček je bil dosežen z opravljanjem storitev za izgradnjo in vzdrževanje državnih cest in avtocest. Kljub relativno visokim stroškom plač, ki v obeh letih bistveno presegajo povprečje dejavnosti, je Družba za državne ceste ustvarila v obeh letih skupno 373 mio SIT čistega dobička, ki je družbi v letu 1995 omogočal financiranje nakupa novih poslovnih prostorov v višini 257 mio SIT.

Senat II ocenjuje, da so ugodni poslovni rezultati Družbe za državne ceste za leto 1994 in 1995 lahko v veliki meri posledica neustreznih poslovnih razmerij med Družbo za državne ceste kot izvajalcem in naročnikoma Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji ter Direkcijo Republike Slovenije za ceste, ki sta odgovorna za izvedbo cestnega programa. Pri tem se predpostavlja, da mora biti program izvršen na gospodaren način, to je varčno in učinkovito. Senat II zato priporoča skupščini družbe, to je Vladi Republike Slovenije, da na podlagi podatkov o poslovanju in rezultatih poslovanja za leti 1994 in 1995 prouči ustreznost poslovnih razmerij med izvajalcem in obema zgoraj navedenima naročnikoma.

III. M N E N J E

Senat II izreka o računovodskih izkazih Družbe za državne ceste za leto 1995

mnenje s pridržkom

Obrazložitev:

1. Osnovni kapital je v bilanci stanja na dan 31. 12. 1995 prenizko izkazan za 15.395 tisoč SIT oziroma 4% bilančne vsote.
2. Dolgoročna rezervacija je v bilanci stanja na dan 31. 12. 1995 previsoko izkazana v znesku 5.267 tisoč SIT.
3. Stroški storitev po pogodbah o avtorskem delu, sklenjenimi z zaposlenimi, v znesku 6.661 tisoč SIT za leto 1995, so neutemeljeni. Naloge, opredeljene kot avtorsko delo, so del obveznosti zaposlenega. Storitve, plačane po pogodbah o avtorskem delu zunanjim sodelavcem, v znesku 7.465 tisoč SIT, niso izpolnjevale bistvenih predpostavk avtorskega dela in zato ne bi smele biti plačane na davčno ugoden način.
4. Nadzorni svet nalog, določenih v Aktu o preoblikovanju in povezanih s stroški plač, ni opravljal odgovorno. Direktor je pri pogodbah o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi presegel pristojnosti, ki mu jih daje zgoraj navedeni akt.
5. Stroški goriva za službene avtomobile za leto 1995 v znesku 16.870 tisoč SIT ne temeljijo na kontroliranih knjigovodskih listinah in zato niso v celoti verodostojni.

IV. PRIPOROČILO

Skupščini Družbe za državne ceste, to je Vladi Republike Slovenije, se priporoča, da na podlagi podatkov o poslovanju in rezultatih poslovanja za leto 1994 in 1995 prouči ustreznost poslovnih razmerij med izvajalcem Družbo za državne ceste in naročnikoma Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji ter Direkcijo Republike Slovenije za ceste, ki sta odgovorna za izvedbo cestnega programa.

Na podlagi 4. odstavka 24. člena ZRacS je to poročilo dokončno.

Dr. Vojko A. Antončič
Predsednik Senata II

PRILOGA 1:
Računovodski izkazi

Vročiti:

1. Družba za državne ceste,
Tržaška 19 a, 1000 Ljubljana
2. Skupščina Družbe za državne ceste,
Vlada Republike Slovenije,
Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana
3. Arhiv, tu

V. D O D A T E K

V tem poročilu so upoštevani predvsem naslednji predpisi:

- * Zakon o Računskem sodišču (ZRacS), Uradni list Republike Slovenije, št. 48/94,
- * Poslovník Računškega sodišča Republike Slovenije (Poslovník), Uradni list Republike Slovenije, št. 20/95,
- * Zakon o dohodnini (ZDoh), Uradni list Republike Slovenije, št. 71/93, 2/94, 1/95, 2/95 in 7/95,
- * Zakon o avtorski pravici (ZAP), Uradni list SFRJ, št. 19/78, 34/78, 24/86, 75/88 in 21/90,
- * Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), Uradni list Republike Slovenije, št. 21/95,
- * Zakon o gospodarskih družbah (ZGD), Uradni list Republike Slovenije, št. 30/93, 29/94 in 82/94,
- * Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo, Uradni list Republike Slovenije, št. 39/93, 23/94, 3/95, 9/95, 67/95, 70/95,
- * Zakon o organizaciji in delovnem področju ministrstev (ZODPM), Uradni list Republike Slovenije, št. 71/94,
- * Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS), Uradni list Republike Slovenije, št. 57/93,
- * Slovenski računovodski standardi (SRS), Uradni list Republike Slovenije, št. 69/93 in 72/93
- * ter ostali zakonski in podzakonski akti.